

Den fremsynte fotografen - Louise Engen (1873-1947)

Mot slutten av 1800-tallet dukket nye trender opp i norsk samfunnsliv – og likeså i Bodø. La oss kalle det urbane vaner, eller kultiverte by-sysler. Det fantes organisasjoner for de fleste interesser, og Hvermannsen kunne få sitt portrett tatt hos fotografen. Disse to trendene hadde ikke mye med hverandre å gjøre. Men i Bodø fantes en kvinne som markerte seg på begge områdene. Hun het Louise Engen. I mer enn tretti år deltok hun i lokalpolitikk, fagbevegelse, kvinnefront og avholdsbevegelse – og drev eget atelier før norske kvinner fikk stemmerett.

Louise Engen ble født i Bodin i 1873, i en ressurssterk familie. Storfamilien med besteforeldre, onkler og tanter eide og drev gården Jensvoll, med tjenestefolk og losjerende.

Fotografutdannelsen skaffet hun seg hos hoff fotografen i Oslo, deretter i England og USA. Hun hadde dermed en solid yrkesutdanning med seg i kofferten da hun kom tilbake og åpnet Fotografisk Atelier i Storgaten i Bodø. Fire av hennes fem søsken drev i fotobransjen, sistemann utvandret til USA. Louise Engen giftet seg ikke, hun hadde annet å fylle dagene med.

Da folketellingen for 1900 ble gjort, bodde den unge kvinnelige fotografen sammen med moren, som var enke, og tre ugifte søsken i barndomshjemmet i Bodø sentrum.

Portretter var hennes spesialfelt, og hun var kjent i hele Nord-Norge som en dyktig og kreativ fotograf. Et søk på internett finner hennes bilder i flere historiske samlinger.

Engens bilder forteller om folk og samfunnsliv i Bodø før i tiden. ”Dette bildet er tatt i 1909, og viser en søskenflokk i badestampen. Faren til disse søsknene syntes de var så deilige da han fikk se dem rundt stampen, at han ville få et bilde av det. Derfor ba han skolen om at de eldste ungene måtte få fri, sånn at de kunne være med til Louise Engen for å fotografere.” Bildet og omtalen er hentet fra nettsidene til Salten museum.

Hos Salten Museum kan vi se henne på et portrett fra 1890-tallet. Den unge fotograf-lærlingen har finkjolen på. Hun ser ikke rett i kamera. Hun skuer forbi linsen og ut i verden. Antakelig har hun store planer.

Organisasjonsarbeid kom på moten da Louise Engen var ung. Samfunnsengasjement var imidlertid ikke noe nytt i hennes familie. Engens morfar var medlem av Bodøs første bystyre i 1837, og faren var aktiv i indremisjonen. Selv satt hun i bystyret for Venstre i ti perioder, var medlem av formannskap og skolestyre, hadde tillitsverv i Nordland Fotograflaug, Bodø Kvinnesaksforening, totalavholdsbevegelsen og menighetsrådet. Hun stiftet avholdsbevegelsen Hvite Bånd (1911) og Bodø Kvinneråd (1918). Dette var et lokallag av Norske Kvinners Nasjonalråd, og fungerte som en paraply for sanitetskvinnene, arbeiderkvinnene og husmorforeningene. Etter hvert ble arbeidet for å bygge barnehjem i Bodø merkesaken for Bodø Kvinneråd, med Engen i spissen. I 1935 sto bygget ferdig, men det tok mange år før det ble tatt i bruk av barn. Først i 1958 ble det åpnet som

kombinert barnehjem og barnehage. Stiftelsen fikk hennes navn – *Louise Engens Minne*.

Engen ledet kvinnerådet til 1939, og barnehjemskomiteen helt fram til krigen. Da tyskerne bombet Bodø i 1940 mistet hun alt hun eide. Både atelier og privathus ble totalskadd, og et stort fotoarkiv gikk tapt. Da dette skjedde var hun hos sin bror i Trondheim, hvor hun bodde til sin død i 1947.

Bodø Kvinneråd besto til 1990. Da la rådet ned seg selv, og overlot driften av barnehagen til Bodø kommune. Den er fortsatt i drift. I 2007 har Parkveien barnehage plass for 50 barn i alderen 0-6 år. Slik finnes fortsatt levende bevis på Louise Engens arbeid i Bodø.

Kilder:

Andresen, Astri: Finnes det byer i Nord-Norge?, *Nordnorsk kulturhistorie bd. II*, Oslo 1994

Coldevin, Axel: *Bodø by 1816-1966*, Bodø kommune 1966

Ellingsen, Harry og Elin Jørgensen: *Fotografer i gamle Bodø*, Nordland Fylkesmuseums årbok 1985

Bodø Barnehjems arkivmappe, Arkiv i Nordland

Referat fra siste årsmøte i Bodø og omegn kvinneråd, april 1990, Arkiv i Nordland

Muntlige opplysninger fra Bodø folkeregister og Bodø barnehagekontor, februar 2007

Internett:

Folketellingene 1865, 1875 og 1900, i Digitalarkivets database:

<http://www.digitalarkivet.uib.no>

Salten museum:

<http://biblioteknett.no/alias/HJEMMESIDE/saltenmuseum/artikler/helseprosjekt/bilder.htm> 13.02.07

Fotosamling, Overhalla kommune:

<http://www.overhalla.kommune.no/cgi-bin/fotohist/visfotohist.cgi?newsid106673997> 13.02.07

Fotosamling, Møre og Romsdal:

<http://www.ikamr.no/1905/undersider/lenkjer.html> 13.02.07

Fotosamling, Ørskog kommune:

http://www.orskog.kommune.no/index.php?page_id=846 13.02.07

Slektsforskning:

<http://www.slektsdata.no/Kristian%20Solberg%20slekt.htm> 13.02.07

Fotosamling, Herøy Historielag og Helgeland Museum:

<http://fotoprojektet.iheroy.no/index.php?id=1170&type=1> 13.02.07

Nordland fylkeskommunes arkiv:

<http://www.arkivinordland.no/ncms.aspx?id=B994270B-00CC-49ED-ABFB-1BA573AF920F&ax=center:EF0506CC-EA0F-4E05-8B51-83AA38454EE4,-1> 30.04.07

Takk til Salten museum for utlån av foto.